

UM convoca congrés extraordinari

La crisi que UM arrossegava d'una manera soterrada, i sempre negada pels seus dirigents, esclatà en tota la intensitat el divendres dia 8 de maig. Des de feia un parell de setmanes que se sabia que els enfrontaments entre els diversos grups s'havien intensificat i que les diferències ja eren insalvables. Però ningú no s'esperava un desenllaç com aquest. Des de fa almenys vuit mesos, més d'una vegada les faccions ja havien estat a punt de xocar, però a última hora feien anques enrere i avortaven la guerra. Aquesta vegada, no.

L'executiva que convocà el congrés extraordinari aixecà una gran expectació prèvia. I no va pas decebre. Ja abans de cloure's la reunió, el batlle de Campos, Guillem Ginard, va sortir del conclave amb cara de pomes agres. Era el primer símptoma que passava alguna cosa. Cap a les 7.30 del vespre, el president del partit, Miquel Nadal, i el secretari general, Miquel Ferrer, comparegueren davant els periodistes per donar compte de la decisió presa: convocar un congrés extraordinari el dia 11 de juliol. En aquell moment la notícia ja corria per les redaccions dels mitjans. S'hi havia filtrat poc abans i tothom en sabia el motiu. El sector crític a Nadal li havia demanat la dimissió i, en negar-s'hi, Ferrer, per desbloquejar la situació, proposà la convocatòria del conclave extraordinari, com a única sortida "lògica i honesta, perquè puguin decidir els militants". Totes les parts s'hi mostraren d'acord, tret d'una membre de l'executiva, Margalida Miquel, que hi votà contra, perquè volia que Nadal dimitís allà mateix.

Com s'ha arribat a aquesta situació tan extrema?

Nadal. Des de tot d'una de ser elegit (desembre 2007), Miquel Nadal hagué de fer front a una gran desconfiança d'alguns companys. Sobretot del sector de Munar. El gener de l'any passat, fonts properes a l'ex-presiden-

Sorprenentment, l'executiva d'UM convocà fa quinze dies un congrés extraordinari el dia 11 de juliol.

ta anunciaren a aquest setmanari que el nou president "no durarà gaire més d'un any". Consideraven que Nadal havia incomplert una mena de pacte tàcit pel qual tota la direcció vella es retirava i deixava pas a una nova generació, que pareixia que hauria d'encapçalar Miquel Ferrer. De fet,

TERESA AYUSA

Miquel Nadal, president d'UM d'ençà del desembre del 2007, no ha reeixit a enfortir el seu lideratge dins la formació.

el batlle d'Alcúdia anuncià que es presentaria a l'elecció de president. Però aquest suposat pacte ha estat negat sempre pels qui donen suport a Nadal. Segons ells, Ferrer anuncià que optaria a la presidència, Nadal va veure que hi havia militants que li ho demanaven a ell i, senzillament, acceptà de concórrer-hi. Entre l'estiu i el desembre del 2007 hi hagué moviments interns de tota mena; fins i tot sorgí un tercer grup, anomenat *tercera via*, que pretenia evitar la confrontació. Al final arribaren a un pacte: tots els grups serien representats a l'executiva, Ferrer seria el secretari general i Nadal, el president. En fer-se públic l'acord, tant Nadal com Ferrer explicaren que amb "aquesta direcció col·legiada" s'assolia la "unitat interna" necessària per a afrontar els "reptes de futur d'UM".

Però, com hem dit, el sector de Munar des de tot d'una va veure amb mals ulls que Nadal fos el president del partit. Més encara quan, durant el primer trimestre del 2008, a Palma UM es distancià de la batllessa Aina Calvo (PSOE) i al Consell de la presidenta Francina Armengol (PSOE), tot i que mai no rompé la unitat de vot. Eren distanciaments públics, de discurs. Aleshores va ser quan el grup de Munar va entendre que Nadal imposava una estratègia de tensió que no els agradava. Es va fer més evident quan, a la primavera de l'any passat, tota la nova direcció d'UM obligà a negociar de bell nou la llei d'habitatge al Parlament, malgrat que els diputats –Munar, Melià i Bartomeu Vicens– ja la tenien acordada amb el PSOE i el Bloc. Aquells afers, que no tenien una gran entitat política, foren les primeres mostres de mala maror dins UM, un partit que fins aleshores, sota la direcció de Munar, s'havia mostrat monolític.

Primers distanciaments. Passat l'estiu és quan els enfrontaments es fan més palesos. Al setembre, Nadal forçà la dimissió de Francesc Buils, home de màxima confiança de Munar, al capdavant de la conselleria de Turisme, per substituir-lo ell mateix. Era producte d'una guerra interna que esclatà arran de la destitució per part del conseller de Medi Ambient,

MIGUEL PAVI-BAS

Tres persones clau dins UM: Miquel Àngel Grimalt, conseller de Medi ambient; Miquel Ferrer,

Miquel Àngel Grimalt, d'un director general, també de confiança de Munar. En aquell moment, doncs, Nadal i Grimalt anaven en la mateixa línia: era Munar contra tota la nova direcció d'UM, o a l'inrevés. A l'octubre s'esdevé un fet que sacseja profundament el partit. El diputat Bartomeu Vicens és acusat per un jutge per un assumpte de presumpta corrupció i passa –com a aforat que és– a ser investigat pel Tribunal Superior de Justícia de Balears. El president Francesc Antich demana formalment i públicament a UM, durant el debat de política general, que es desfaci de Vicens. L'afer crea tensió interna als socis, especialment contra Antich, per haver posat les missions públicament. UM suspèn de militància Vicens. I a partir d'aleshores es multipliquen els distanciaments.

A final d'any, Nadal diu en entrevistes que no li agrada el pacte, que no descarta una moció de censura i, a més, insisteix a veure's trimestralment amb Rosa Estaràs, presidenta del PP, en unes reunions –se'n feren dues– que no impliquen cap acord, però que molesten molt el PSOE i el Bloc.

L'any 2009 comença amb una tensió creixent entre UM i els seus socis. El mes de febrer, la presidenta del Consell, Francina Armengol, anul·la el procés administratiu d'un camp de golf –Son Baco– que s'havia de fer a Campos, municipi del qual és batlle Guillem Ginard, membre de l'executiva. Nadal dona suport a Ginard contra Armengol i obliga el diputat Melià a presentar una esmena a una llei de mesures urgents per al sector turístic que havia de permetre la construcció

secretari general del partit; i Maria Antònia Munar, presidenta del Parlament i ex-presidenta de la formació.

del camp de golf (esmena que encara no s'ha votat). El PSOE i el Bloc s'hi oposen aferrissadament. La tensió creix entre els socis. I també dins UM, on els sectors de Munar i de Grimalt no entenen que es pugui fer perillar el pacte per un camp de golf que és una qüestió merament local. Però el sector de Nadal espitja molt fort. El 13 de març s'enregistra l'esmena al Parlament. Les diferències al si d'UM per aquest motiu es fan més profundes entre Grimalt i Nadal, per una banda, i Nadal i Munar per una altra.

Enfrontament obert. De sobte, una altra notícia relacionada amb la presumpta corrupció enrareix encara més el panorama durant el març. Nadal és imputat per una jutgessa pel cas de can Domenge –la venda

d'un terreny al centre de Palma per a construir-hi habitatges de luxe, en una operació feta pel Consell quan el governava UM amb el suport del PP, durant el mandat anterior–, la qual cosa pareix deixar el president en una situació de debilitat interna. Tanmateix, respon insinuant –com feia el PP– que el PSOE és darrere l'actuació de la fiscalia i de certs jutges, alhora que cerca que es faci pinya al seu voltant. Se'n surt formalment, però la coincidència argumental amb els conservadors irrita el sector de Grimalt, que ja estava molest per més afers que projectaven una imatge de connivència amb el PP. De fet, en aquells moments, l'enfrontament entre Grimalt i Nadal ja era evident per a tots els periodistes que fan informació o opinió política. Però oficialment

UM encara negava cap discrepància interna.

El mes d'abril és quan esclata la crisi obertament. El dia 30 Nadal va a declarar com a imputat davant la jutgessa. En sortir, assegura que no hi haurà acusació contra ell –tot i que la jutgessa li manté la imputació– i diu que “els meus familiars i amics poden estar tranquils”. Ni una paraula per als seus companys de partit. Més encara: segons la filtració de la declaració, assegurarà a la jutgessa que ell només era un dels responsables de l'operació de can Domenge i que els altres també hi tenien relació directa: Munar, Vicens i Miquel Àngel Flaquer. El sector de Grimalt, i més dirigents, entengueren que era una declaració que feia molt de mal al partit. Ploure sobre banyat, perquè gairebé

Els noms clau d'UM

■ **Miquel Nadal.** President del partit des del desembre de 2007 i conseller de Turisme des del setembre de l'any passat, càrrec en el qual substituï el company de partit Francesc Buïls, obligat a dimitir per l'executiva arran d'una lluita interna. Nadal imposà una estratègia de relació amb els socis –PSOE i Bloc–, basada en constants desmarcaments. Considerat de centre-dreta, és amic de la presidenta del PP, Rosa Estaràs, i volia pactar amb el PP el 2007, si més no a l'Ajuntament de Palma, on és portaveu del partit. No ha dit que es presentarà a la reelecció –anunciarà la decisió l'endemà de les eleccions europees–, però tothom està cert que lluitarà per continuar dirigint la formació.

■ **Miquel Àngel Grimalt.** Vice-president d'UM des del desembre del 2007 i, d'ençà del juny del mateix any, conseller de Medi Ambient. És molt crític amb la gestió de Nadal al capdavant del partit i especialment amb l'estratègia de distanciaments continus dels socis de govern. Nacionalista convençut, ara per ara vol mantenir una estratègia de col·laboració ferma amb l'esquerra per mirar de delimitar l'espai del PP. S'ha enfrontat alguna vegada a Maria Antònia Munar. Ja ha anunciat que l'11 de juliol es presentarà com a candidat a president del partit.

■ **Miquel Ferrer.** Batlle d'Alcúdia i, d'ençà del darrer congrés d'UM, secretari general de la formació. En una primera fase es mostrà alineat amb Nadal, però els darrers mesos s'ha allunyat del president i ara n'és un dels més crítics. Pertany a la família interna que –juntament amb Joan Cerdà i Josep Melià, entre més– s'enfrontà a Munar quan UM pactà amb el PP al Consell de Mallorca, l'any 2003. Per les informacions de la premsa local, sembla que dóna clar suport a Grimalt. Ferrer, tot i que intentà lluitar per la presidència abans del congrés del 2007, ha dit que “en cap cas” no es presentarà a l'elecció de president al juliol.

■ **Maria Antònia Munar.** Ex-presidenta del partit –fins al darrer congrés, del desembre del 2007– i actualment presidenta del Parlament. Ha anunciat que es retirarà de la vida política en acabar aquesta legislatura. La primera passa fou deixar la presidència d'UM. En públic no ha dit ni una paraula sobre la crisi del seu partit i formalment no es vol implicar en les lluites internes. Extraoficialment, gent propera no amaga que està molt enfrontada amb Nadal i que veuria amb bons ulls que no continuàs al capdavant del partit.

al mateix temps Nadal anuncià que el candidat a les eleccions europees del seu partit –coalitzat amb CiU– seria el seu home de confiança i conseller d'Esports i Joventut, Mateu Canellas. Una decisió estranya perquè, essent conseller, no era elegible. Aleshores hauria de dimitir. La premsa assegurà que Nadal tenia intenció d'assumir la conselleria de Canellas. Els crítics interpretaren que volia acumular poder. Una tensa reunió de l'executiva el féu fer anques enrere. El candidat no seria Canellas. La tensió s'enfilava com mai i Nadal ja comptava amb la clara crítica, a més de Grimalt, del secretari general, Ferrer, que demanà disculpes públiques per “aquest ridícul”.

La mecànica del congrés –sistema majoritari o sistema proporcional– serà bàsica per a decidir-ne el guanyador

Durant els dies següents la remor de sabres no calla. El dimecres dia 6 de maig, en una entrevista a Televisió de Mallorca, el membre de l'executiva i portaveu del Consell, Miquel Àngel Grimalt, assegura que “ho fem tots molt malament i perdem vots a raig cada dia”. Reconeix la guerra interna, sense dir noms. L'endemà corren rumors d'un cop intern per mirar de fer dimitir Nadal, que convoca l'executiva el dilluns següent, però al cap de 24 hores l'ajorna. Immediatament, és avançada *in extremis* a l'endemà. És el divendres dia 8, quan la crisi es fa evident i es convoca el congrés extraordinari.

El congrés. Tot fa suposar que Grimalt i Nadal presentaran batalla. Grimalt, de fet, ja ha dit que serà candidat. Però no són pas pocs els militants que veuen que si s'arriba a l'enfrontament enmig d'una situació tan tensa el resultat pot ser molt dolent per a tot el partit i fins i tot es parla d'una escissió. Conseqüentment, n'hi ha que treballen per aconseguir que hi hagi –com el 2007– una candidatura de consens que eviti l'enfrontament.

El fet que hi hagi eleccions europees el 7 de juny no permet de visualitzar clarament què passarà perquè, per prudència, tots els sectors esperen el dia 8 a mostrar les cartes.

Quan l'executiva i el consell polític hagi decidit la mecànica del congrés es podrà tenir una idea més exacta de què pot passar l'11 de juliol. Als congressos anteriors els compromissaris eren elegits pel sistema majoritari –el que guanyava a cada agrupació local els tenia tots–, però el sector de Grimalt malda per canviar-lo pel sistema proporcional. Amb el primer, Nadal tindria garantit el voltant del 40% dels compromissaris. Amb el proporcional, menys. Per tant, la mecànica del congrés serà molt important. Nadal és en minoria a l'executiva, com s'ha demostrat. Una altra cosa és al consell polític. Segons el sistema d'elecció de compromissaris que finalment es decideixi al consell polític es veurà si hi haurà candidatura de consens o enfrontament i, si és així, quin pes hi té cada contendent.

Miquel Payeras